

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зарубіжна література I половини XX століття

Освітня програма «Німецька мова і література»

Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 035 Філологія

035.041 Германські мови і літератури (переклад включно),
перша - німецька,

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ___ 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

Назва дисципліни	Зарубіжна література I половини ХХ ст.
Викладач (-і)	канд. філол. наук, доцент Девдюк Іванна Василівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-44
E-mail викладача	dev.ivanna@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення завдань самостійної роботи та планів індивідуальної роботи.

2. Анотація до курсу

У курсі здійснюється загальний огляд зарубіжної літератури I половини ХХ століття з її характерними жанрово-стильовими рисами та ідейно-проблемними тенденціями; розглядається мистецький доробок видатних письменників епохи. Увагу зосереджено на специфіці національних та індивідуально-авторських парадигм у координатах таких літературних явищ, як «модернізм», «авангардизм», «сюрреалізм», «експресіонізм», «футуризм», «потік свідомості», «втрачене покоління», «психологізм», «інтелектуалізм», «міфологізм», «архетипність», «антиутопія», «автоматичне письмо», «телеграфний стиль» та ін.

Зміст дисципліни охоплює філософсько-естетичні концепції й теорії (З. Фройд, К.-Г. Юнг), що лягли в основу формування літературної парадигми у творчості письменників зазначеного періоду. Літературні явища вивчаються у загальносвітовому контексті шляхом їх порівняльного аналізу із попередніми та наступними періодами. Зокрема, естетика та поезика зрілого модернізму актуалізується у площині зіставлення з художніми явищами раннього модернізму, авангардизму, реалізму тощо, література «потіку свідомості» – із характерними для поезики реалізму проявами внутрішнього монологу тощо. Взято до уваги міжлітературні контакти українських митців із європейськими майстрами слова, як одна із форм комунікації розглядається переклад. Курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати та удосконалювати знання і вміння через пошук, читання, реферування художніх текстів і науково-теоретичної літератури.

3. Мета та цілі курсу

забезпечити студентів знаннями літературного процесу I половини ХХ століття, основних соціокультурних та естетичних особливостей доби у розмаїтті напрямів, течій, шкіл та постатей, взаємодії конкретно-історичних та загальнолюдських значень.

4. Результати навчання (компетентності)

- здатність визначати основні етапи літератури I половини ХХ століття;
- здатність самостійно орієнтуватись у світовому літературному процесі;
- здатність визначати основні риси кожного літературного напрямку та його відмінності від передуючого й наступного;
- здатність називати традиції та новаторства митців, творчість яких вивчається згідно з програмовими вимогами;
- здатність проводити жанрово-композиційний та філологічний аналізи художніх творів, що вивчаються;
- здатність визначати основні художні тропи, якими послуговувався митець;
- здатність вільно користуватися літературознавчою термінологією;
- здатність самостійно набувати та удосконалювати необхідні знання та вміння шляхом опрацювання лекційного матеріалу та теоретичної літератури з тем курсу.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
6	035 Філологія 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша - німецька	3	Нормативна		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завдання год	Ва га оці нк и	Термін виконання
Тема 1. Літературні напрями, течії, школи, жанри. 1. Філософсько- естетичні засади модернізму, етапи розвитку. 2. Поняття авангардизму. 3. “Телеграфний” стиль, прийом “автоматичного письма”. 4. Школа “поточу свідомості” у світовій літературі ХХ ст.	Лекція	3, 10, 11, 15, 16, 18, 21, 22, 28, 33	2 год. 1. Яка різниця між раннім та зрілим модернізмом. 2. Яке співвідношення модернізму та авангардизму? 3. Що таке архетип, згідно з теорією Юнга? Наведіть приклади архетипальних образів.	5	вересень
Тема 2. Новаторство творчості Дж. Джойса. 1. Творчість Дж. Джойса. Загальний огляд. 2. Роман «Улісс» як програмний твір європейського модернізму. 3. Художні особливості «поточу свідомості» Дж. Джойса у психологічному есе «Джакомо».	Лекція, практичне заняття	8, 10, 11, 15, 16, 18, 21, 22, 28, 33	4 год. 1. Яке символічне наповнення імені Джакомо в однойменному есе Дж. Джойса? 2. З якими образами асоціює себе (свою кохану) ліричний герой в есе «Джа- комо»? 3. Яка роль «Одіссеї» Гомера в сюжетно- комозиційній та образній структурі роману «Улісс»?	5	вересень
Тема 3. Англійська література першої половини ХХ ст. у контексті світового	Лекція, практичне заняття	4, 10, 11, 15, 16, 18, 21, 22,	4 год 1. Коли й де відбуваються події роману В.Вулф	5	вересень

<p>літературного процесу. 1. Гурток “Блумсбері”. Діяльність Вірджинії Вулф як теоретика й практика психологічного роману. 2. Концепція “природної людини” Лоуренса та її художня реалізація у романі “Коханець леді Чаттерлей”. 3. Творчість Річарда Олдінгтона як представника “втраченого покоління” в англійській літературі.</p>		23, 24, 28, 33	<p>«Місіс Деллоуей»? 2. У чому суть концепції природної людини Лоуренса? 3. Проти яких негативних явищ виступає автор у романі «Коханець леді Чаттерлей»? 4. Які різні точки зору на кохання висловлено персонажами роману? 5. У чому полягає іронічний зміст назви роману Р. Олдінгтона «Смерть героя».</p>		
<p>Тема 4. Жанр антиутопії у світовій літературі ХХ ст. 1. Культурно-історичні та суспільно-політичні передумови трансформації жанру “утопії” в “антиутопію” на початку ХХ ст. 2. Творчість О. Гакслі. Загальний огляд. 3. Роман О. Гакслі “Прекрасний новий світ” як антиутопія.</p>	Лекція	4, 10, 11, 15, 16, 18, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 30	<p>2 год. 1. Яка різниця між утопією та антиутопією? 2. Який конфлікт роману О.Гакслі «Прекрасний новий світ». 3. Звідки взята назва роману? Її іронічний зміст. 4. Коли і де відбуваються події у новому світі? 5. Чому мешканці нового світу схилилися перед Фордом?</p>	5	жовтень
<p>Тема 5. Американська література I половини ХХ ст. 1. Критика «американської мрії» у літературі США перших десятиліть ХХ ст. 2. Теодор Драйзер – фундатор соціально-психологічного американського роману. 3. Френсіс-Скотт Фіцджеральд – кумир молоді “віку джазу” та її літописець.</p>	Лекція	10, 11, 12, 13, 15, 17, 25, 26	<p>2 год. 1. Тенденції яких течій лягли в основу літератури США першої половини ХХ століття? 2. Які теми та проблеми були знаковими для літератури періоду? 3. У чому полягає проблема американської мрії? 4. Який конфлікт прози Т. Драйзера?.</p>	5	жовтень

4. Роман «Великий Гетсбі» – свідчення творчої зрілості митця.			5. Чому Ф.-С.Фіцджеральд назвав 20-і американські «джазовою добою»?		
Тема 6. Творчість Ернеста Хемінгуея у контексті розвитку американської літератури ХХ ст. 1. Основні етапи творчості, світоглядно-етичні та естетичні принципи Е. Хемінгуея. 2. Новаторство прози (принцип айсберга). Художня реалізація “теорії айсберга” у романі «Прощавай, зброє». 3. Тема кохання в умовах війни як художнє вираження трагічної концепції буття. 4. Тема іспанської війни у романі “По кому подзвін”.	Лекція, практичне заняття	10, 11, 12, 13, 15, 17, 25, 26	4 год. 1. Які твори Е. Хемінгуея присвячені темі «втраченого покоління»? 2. Знайдіть епізоди в романі «Прощавай, зброє», у яких автор застосовує стиль «айсберга». 3. Зробіть виписки з роману «Прощавай, зброє» із прикладами афористичних висловів, «поезії у прозі», авторського діалогу	5	жовтень
Тема 7. Французька література першої половини ХХ ст. 1. Загальні тенденції літератури Франції окресленого періоду. 2. Літературні напрями, школи, течії, жанри. 3. Роман Марселя Пруста “У пошуках втраченого часу” як суб’єктивна епопея. 4. Міфологічна драма у творчості Жан Кокто. 5. “Католицьке” крило у літературі Франції.	Лекція	2, 10, 11, 14, 15, 31, 39	2 год. 1. До якого жанрового підвиду відносять епопею М. Пруста «У пошуках втраченого часу»? 2. Асоціації якого типу викликали спогади про дитинство в оповідача Марселя? 3. Яким чином, на думку автора, можна повернути втрачений час? 4. Яка роль музики у творі?	5	листопад
Тема 8. Творчість Франсуа Моріака. 1. Етапи творчого шляху, особливості християнського	Лекція, практичне заняття	2, 10, 11, 14, 15, 31, 39	4 год 1. Чому Ф. Моріака відносять до католицького крила письменників	5	листопад

<p>світосприйняття, місце у світовій літературі. 2. Традиції та новаторство митця. 3. Синтез модерністських та реалістичних тенденцій у романі «Гадючник». 4. Трагічна концепція дійсності у романі «Дорога в нікуди».</p>			<p>2. У чому полягає символічний зміст образу «гадючника». 3. Який ідейно-художній зміст фіналу роману «Гадючник»? 4. Виписати цитати, в яких звучить самооцінка Луї – головного героя та оповідача роману «Гадючник».</p>		
<p>Тема 9. Німецькомовна література першої половини ХХ ст. 1. Соціокультурні особливості розвитку Німеччині перших десятиліть ХХ ст. 2. Експресіонізм як літературна течія. 3. «Драма крику», її художні особливості. 4. Австрійський феномен у контексті німецькомовної літератури ХХ ст.. 5. Творчість Стефана Цвейга. 6. Празька школа німецькомовної літератури та місце у ній творчості Франца Кафки</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>19, 20, 6, 7, 9,15, 19, 20, 37, 40</p>	<p>4 год 1. Чому експресіоністська драма увійшла в історію літератури як «драма крику»? 2. Які теми є знаковими у німецькій літературі I половини ХХ століття. 3. У чому полягає феномен австрійської літератури? 4. Які школи виокремлюють в австрійській літературі? 5. На які цикли діляться новели С. Цвейга? 6. У чому своєрідність композиції та оповідної структури новел письменника? 7. Чому прозу Кафки називають метафоричною?</p>	<p>5</p>	<p>листопад</p>
<p>Тема 10. Філософсько-інтелектуальний роман у німецькомовній літературі ХХ ст. . 1. Основні тенденції розвитку німецького роману, його жанрові</p>	<p>Лекція</p>	<p>19, 20, 6, 7, 9,15, 19, 20, 27, 35, 37, 40</p>	<p>2 год. 1. Які риси філософсько-інтелектуального роману? 2. До якої літератури</p>	<p>5</p>	<p>грудень</p>

різновиди. 2. Поетика філософсько-інтелектуальної прози Т. Манна. 3. Творчий та життєвий шлях Г. Гессе, особливості світогляду. 4. Зображення духовних блукань та роздвоєння душі сучасної самотньої людини у романі «Степовий вовк». 5. Роман «Гра і в бісер» – вершина творчості Г. Гессе.			відносять творчість письменника? 4. Які філософські концепції лягли в основу його творчості? 5. У чому проглядається східний вплив на світоглядно-естетичні погляди Г. Гессе? 7. На які частини можна поділити роман «Степовий вовк»?		
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Передбачено письмові тестування (максимум 25 балів)
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 25 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 5
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Рекомендована література

1. Английская литература (1945-1980) / Ответств. редактор А. П. Сарухаян. Москва: Наука, 1987.
2. Андреев Л. Г., Козлова Н. П., Косиков Г. К. История французской литературы. Москва: Высшая школа, 1987.

3. Андреев Л. Г. Сюрреализм. Москва: Высшая школа, 1972
4. Аникин Г.В., Михальская Н. П. История английской литературы. Москва: Высшая школа, 1975.
5. Антология французского сюрриализма. 20-е годы. Москва: ГИТИС, 1994.
6. Волощук Є. Зарубіжна література. 11 клас. Хрестоматія-посібник. Київ: Навчальна книга, 2003.
7. Волощук Е. Хроника странствий духа. Этюды о Франце Кафке. Київ: Юніверс, 2001.
8. Гончаренко Э. П. Творчество Джойса и модернизм. 1900–1930 гг. Днепропетровск: Наука и образование, 2000.
9. Гуляев Н. А. и др. История немецкой литературы. Москва: Высшая школа, 1975.
10. Девдюк І. В. Історія зарубіжної літератури І половини ХХ ст. Методичні рекомендації до практичних занять. Івано-Франківськ: Сифонія Форте, 2017.
11. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гричанюк Н.І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. Київ: ЦУЛ, 2007.
12. Денисова Т. Ернест Хемінгуей. Життя і творчість. Київ: Дніпро, 1972.
13. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. Навч. посібн. Київ: Стилос, 2002.
14. Еремеев Л. А. Французский литературный модернизм. Традиции и современность. Київ: Наукова думка, 1991.
15. Зарубежная литература XX века. Под редакц. Л. Г. Андреева. Москва: Высшая школа, 2003.
16. Зарубіжна література ХХ століття. Старшокласникам і абітурієнтам. Посібник. 11 клас / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. Київ: Академія, 1998.
17. Засурский Я. Н. Американская литература XX века. Москва: Изд. МГУ, 1984.
18. Затонський Д. В. Про модернізм і модерністів. Київ: Дніпро, 1972.
19. Затонский Д.В. Австрийская литература в XX столетии. Москва: Высшая школа, 1985.
20. Затонский Д. В. Франц Кафка и проблемы модернизма. Москва: Высшая школа, 1972.
21. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств (от сочинений Умберто Эко до пророка Экклесиаста). Харьков: Фолио: АСТ, 2000.
22. Зборовська Н. В. Психологія і літературознавство: Посібник. Київ: Академвидав, 2003.
23. Ивашева В. Литература Великобритании XX века. Москва: Высшая школа, 1884.
24. Ионкис Г.Э. Английская поэзия XX века (1917-1945). Москва: Высшая школа, 1980.
25. История американской литературы: В 2-х ч. / Под ред. Н.И.Самохвалова. Москва: Просвещение, 1971. Ч. 2.
26. История зарубежной литературы XX века. 1917-1945 / Под ред. В. Н. Богословского, З. Т. Гражданской. Москва: Просвещение, 1990.
27. Каралашвили Р. Г. Мир романа Германа Гессе. Тбилиси: Сабчота Сакартвело, 1984.
28. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття: Навч. посібник. Київ: Либідь, 1997.
29. Література Англії. ХХ ст. За ред. К. Шахової. Київ: Либідь, 1993.
30. Николенко О. Н. Современная антиутопия. Харьков: Изд-во ХГПУ, 1996.
31. Наркирьер Ф. Франсуа Мориак. Москва: Худ. литер., 1983.
32. Меднікова Г. С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. Навчальний посібник. Київ: Знання, 2002.
33. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999.
34. Павличко С. Зарубіжна література. Дослідження та критичні статті. Київ: Основи, 2001.
35. Павлова Н.С. Типология немецкого романа 1900-1945 гг. Москва: Наука, 1982.

36. Скуратовський В. Л. Мистецькі проблеми в німецькому романі ХХ ст. Київ: Вид-во Київського ун-ту, 1972.
37. Сумерки человечества. Лирика немецкого экспрессионизма. Москва: Московский рабочий, 1990.
38. Урнов М. В. Вехи традиции в английской литературе. Москва: Худ. литер., 1986.
39. Французька п'еса ХХ ст. Театральний авангард. Київ. "Основи", 1993.
40. Шахова Кіра. П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури [Г. Гауптманн, Т. Манн, Г. Гессе, Г. Белль, Г. Грасс]. Київ : Юніверс, 2001.

Викладач кандидат філол. наук доцент І. В. Девдюк